

до зовнішнього і внутрішнього середовищ (індивідуальне планування кар'єри, підготовка і перепідготовка персоналу, стимулювання професійного зростання і ротації кадрів); застосовуються гнучкі системи організації робіт (гуртки якості, автономні робочі групи); використовуються системи оплати праці, побудовані за принципами всебічного обліку персонального вкладу (в тому числі з самими працівниками) і рівня професійної компетенції (знання, уміння, навички, якими реально володіє персонал); підтримується високий рівень участі окремих працівників і робочих груп у розробці та прийнятті управлінських рішень, які відносяться до їх повсякденної роботи; добре організована система комунікації, яка забезпечує дво- і багатосторонні вертикальні, горизонтальні і діагональні зв'язки на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Бортнік С. М. Методичні підходи до оцінки кадрової безпеки підприємства / Методологічні основи дослідження стану соціоекологоекономічної безпеки: колективна монографія / Л. М. Черчик, Н. В. Коленда, Н. М. Матвійчук та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. М. Черчик – Луцьк : Терен, 2018. – 336 с. – С. – 47-64.

Бугайчук Д. Я., студентка
Науковий керівник: Семенова К. Д.,

к.е.н., доцент
Одеський національний економічний
університет, м. Одеса, Україна

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Діяльність кожного підприємства супроводжується розрахунками з покупцями та замовниками за реалізовані ними товари, виконані роботи та надані послуги. У зв'язку з цим виникає необхідність в чіткій організації внутрішнього аудиту обліку дебіторської заборгованості на підприємствах з метою їх ефективного та стабільного функціонування. Особливості управління дебіторською заборгованістю досліджуються багатьма вченими, серед яких Белей С., Грушко В., Кияшко О., Костюченко В., Ковальова В., Нагірська К., Непочатова В., Орлова І., Рудницький В., Садовський І., Хохлов М. та інші.

Здійснюючи свою діяльність, підприємства вступають в розрахункові взаємовідносини з різними підприємствами, організаціями і особами, що передбачає виникнення між ними певних прав та зобов'язань. Принципи бухгалтерського обліку вимагають, щоб дохід не був врахований до того періоду, як товар буде відвантажений. Часто практикується попередня оплата, тобто оплата в рахунок майбутніх поставок. До фактичного відвантаження продукції така оплата не вважається покупкою для покупця і реалізацією для продавця. Проте, часто буває, що продукція відвантажена, але кошти за неї ще не надійшли, тобто проведено продаж у кредит. Тому протягом певного періоду, від моменту відвантаження продукції до моменту надходження платежу, кошти підприємства знаходяться у вигляді дебіторської заборгованості.

Залежно від можливості погашення, дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги поділяється на дійсну, сумнівну та безнадійну.

Дійсною дебіторською заборгованістю є така заборгованість, що буде погашена відповідно до умов договору, та стосовно якої немає жодних сумнівів щодо її погашення.

Сумнівна дебіторська заборгованість – заборгованість, щодо якої існує невпевненість у її погашенні боржником.

Безнадійною є заборгованість, стосовно якої існує впевненість у її неповерненні боржником, або строк позовної давності якої минув.

Першочерговими завданнями при здійсненні аудиту дебіторської заборгованості є [1, с. 963-966]:

- забезпечення юридичної обґрунтованості кожної суми дебіторської та кредиторської заборгованості;
- вивчення причин виникнення заборгованості та прорахування їх наслідків;
- здійснення заходів щодо стягнення дебіторської заборгованості та з'ясування існування реальної можливості погашення кредиторської заборгованості;
- регулярне проведення інвентаризацій розрахунків на підприємстві та контроль за строком позовної давності.

У ході аудиту дебіторської заборгованості повинні бути вирішені наступні основні завдання: перевірка дотримання порядку документального відображення виникнення дебіторської заборгованості; підтвердження наявності внутрішнього контролю за відсутністю викривлення даних при відображенні показників на рахунках бухгалтерського обліку та фінансової звітності; підтвердження відповідності оформлених бухгалтерських операцій діючим нормативним актам; перевірка наявності інвентаризації розрахунків відповідно до облікової політики підприємства та вимог законодавства; контроль своєчасності погашення дебіторської заборгованості [2, с. 67-68].

Розглянемо більш детально кожний етап алгоритму дій внутрішнього аудиту для перевірки дебіторської заборгованості на підприємстві.

На першому етапі складається план робіт, визначаються основні процедури проведення перевірки.

Другий етап є основним етапом внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості, під час якого працівники внутрішнього аудиту починають проводити свої процедури, такі як опитування працівників, збирання аудиторських доказів, складання таблиці виявлених порушень та помилок.

На третьому етапі вся зібрана та отримана різними методами інформація заноситься до робочих документів, де працівники внутрішнього аудиту фіксують проведені процедури для складання висновку.

На четвертому етапі внутрішнього аудиту перевірки дебіторської заборгованості працівниками складається висновок з опису виявлених порушень або невідповідності обліку законодавству, надаються можливі рекомендації щодо їх усунення [3, с. 288-294].

Аудит розрахунків підприємства досить важливий, оскільки на практиці виникає багато різноманітних розрахунків, і вчасність покриття зобов'язань може

впливати на платоспроможність підприємства та його фінансовий стан. Проведення такого аудиту надає інформацію про стан розрахунків, правильність та достовірність обліку операцій з постачальниками та підрядчиками, наявність, структуру та терміни утворення заборгованості, виявлені порушення у процесі розрахунків, організацію внутрішнього контролю тощо. Розвиток внутрішнього аудиту обліку дебіторської заборгованості доцільно здійснювати у таких напрямках: удосконалення нормативно-правового забезпечення аудиту розрахунків та заборгованості; створення відділу внутрішнього аудиту на підприємстві та налагодження контролю за розрахунками з покупцями та за сумнівною і безнадійною заборгованістю.

Список використаних джерел:

1. Подмешальська Ю., Варварін Р. Внутрішній аудит як засіб удосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості. *Економіка і суспільство*. Випуск 7. 2016. С. 963-966.
2. Білозуб О., Древаль П., Сікетіна Н. Аудит дебіторської заборгованості: мета та завдання. *Вісник бізнесу і менеджменту*. Випуск 1. 2017. С. 67-68
3. Вареник В., Лесінська В. Удосконалення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Випуск 1 (18). 2019. С. 288-294.

Бузейнікова Т. М., студентка
Науковий керівник: Волчек Р.М.,
к.е.н., доцент
Одеський національний економічний
університет, м. Одеса, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З метою забезпечення ефективного управління діяльністю підприємства, підвищення його рентабельності, збереження активів тощо необхідний чіткий механізм контролю за господарськими операціями. Ці процеси повинні давати змогу всім учасникам системи управління отримувати та використовувати у процесі прийняття рішень достовірну фінансову інформацію, що залежить від ефективності діючої системи контролю. Для цього треба створити ефективну систему внутрішнього контролю, в яку входить і контроль за витратами діяльності [1, с. 142].

Дослідженням теоретичних і практичних проблем внутрішнього контролю присвятили свої наукові праці вітчизняні та російські науковці та дослідники: М. В. Дубініна, Н. В. Карпова, О. О. Коровченко, М. В. Ломонос-Чанкселіані, М. А. Проданчук, Н. В. Прохар, Ж. С. Труфіна, Н. В. Уткіна, В. Хачатрян та інші.

Система внутрішнього контролю – сукупність політики правил і процедур, прийнятих управлінським персоналом суб'єктом підприємництва з метою забезпечення організованого й ефективного здійснення фінансово-господарської діяльності для збереження активів, запобігання й виявлення випадків зловживань